

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ได้สร้างสรรค์วัฒนธรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับเสียงขึ้นมากมาย จากทำหน้าที่เพื่อการสื่อสารอารมณ์เพียงอย่างเดียว เมื่อนำมาร้อยเรียงผ่านท่วงทำนองที่เป็นโน้ตดนตรี ผสมผสานกับจังหวะความช้าเร็วลงไปโน้ตแล้วจึงเกิดเป็นการเปล่งเสียงเป็นคำร้องออกมา หรือที่เราเรียกว่า "การร้องเพลง" นั่นเอง ซึ่งจะมีเอกลักษณ์ต่างๆ กันไปตามแต่ละชาติ แต่ละภาษา มนุษย์ได้ใช้เพลงในการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ เช่น เพลงประจำชาติ เพลงปลุกใจ เพลงรัก สมหวัง เพลงรักผิดหวัง เพลงสองแง่สองง่าม เพลงให้กำลังใจ เพลงที่เป็นคติสอนใจ เพลงที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน หรือเพลงประกอบภาพยนตร์ เป็นต้น ซึ่งเพลงในแต่ละยุคแต่ละสมัยก็จะสะท้อนค่านิยมความคิดของผู้คนในสังคมในยุคนั้นๆ ได้อีกทางหนึ่ง ภาษาแห่งเสียงดนตรีเป็นภาษาสากลอันยิ่งใหญ่ของมนุษยชาติ ทุกๆ ชาติ ทุกๆ ชนชั้น และทุกๆ เผ่าพันธุ์ ต่างล้วนมีดนตรี มีบทเพลงที่บ่งบอกถึงอารยธรรมของตน ซึ่งจะมีความแตกต่างกันไป ตามลักษณะพื้นฐานของแต่ละชาติ องค์ประกอบทางสังคมและวัฒนธรรมนั้นๆ

บทเพลงจะประพันธ์ขึ้นจากความคิด เหตุการณ์สภาพแวดล้อม และอารมณ์ความรู้สึกของผู้คนในสังคมในช่วงเวลานั้นๆ จรูญรัตน์ สุวรรณภูสิทธิ์ (2531: 1) กล่าวว่า "เพลงเป็นเสมือนวรรณกรรมของสังคม และได้ให้ความสำคัญของบทเพลงในฐานะที่เป็นวรรณกรรมของยุคสมัยไว้ว่า

- บทเพลง คือ สัญลักษณ์ที่แท้จริงของความหลัง
- บทเพลง คือ ตัวแทนของยุคเป็นภาพแห่งรสนิยม และสายสัมพันธ์ของมวลมนุษย์ในอดีต
- บทเพลง คือ ข้อมูลที่ประมวลภาพเหตุการณ์และความประทับใจแต่หวนให้สู่ความทรงจำของผู้ฟังได้เสมอ ไม่ว่าจะกาลเวลาจะผ่านไปมากน้อยเพียงใด

บทเพลง คือ สิ่งที่สามารถกล่อมจิตใจและวิญญาณของผู้ฟัง ไม่ว่าจะยามรัก ยามเศร้า ยามคิดถึง ยกย่อง ชมเชย ปลูกใจให้ฮึกเหิม ปลอบใจให้หายเศร้า หรือเร่งเร้าให้ร่าเริง

บทเพลง คือ ภาษาที่คนละลักษณะที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมอันงดงามของชาติ ปลูกฝังค่านิยม และสร้างทัศนคติของคนในสังคม"

เพลงจึงเปรียบเสมือนเครื่องนำพาสารที่เราต้องการสื่อความหมาย และอารมณ์ไปสู่ผู้ฟังได้อีกวิธีหนึ่ง วรรณลดา พิรุณสาร (2543:1) ได้กล่าวว่า " เมื่อพิจารณาถึงการใช้คำในการสื่อความหมาย เราสามารถพิจารณาได้จากการอาศัยความรู้ทางปริบท เพราะบริบทเป็นสิ่งที่แวดล้อมอยู่โดยรอบ ดังนั้น คำ ที่ใช้ใน บทเพลง จึงมีความสัมพันธ์กับบริบทอย่างเห็นได้ชัด และยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถทำความเข้าใจในความหมาย หรือสิ่งที่ถูกแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ฉะนั้น ถ้าไม่สามารถเข้าใจ หรือไม่ทราบถึงบริบทของการสื่อสารนั้นๆ แล้ว ก็จะทำให้ไม่สามารถเข้าใจ การสื่อสาร หรือ การสื่อความหมายที่ถูกต้องได้อย่างแท้จริง ในขณะที่เดียวกันผู้ที่กระทำการสื่อสาร หากไม่คำนึงถึงบริบทโอกาสที่จะประสบความล้มเหลวย่อมปรากฏขึ้นโดยมากเช่นกัน"

จากแนวคิดที่กล่าวข้างต้น เพลงจึงเป็นการสร้างสรรค์วิธีการสื่อสารความหมายอีกรูปแบบหนึ่งของมนุษย์ ในการถ่ายทอดความคิด อารมณ์ความรู้สึก เพื่อโน้มน้าวใจ และบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้ผู้อื่นเกิดความคิดความเข้าใจในเรื่องหนึ่งๆ ร่วมกันกับผู้ประพันธ์ เพลงประกอบภาพยนตร์ ก็เป็นการสื่อสารเรื่องอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ผู้ประพันธ์มีความมุ่งหมายที่จะสื่อสาร และบอกเล่าเรื่องราวโดยรวมที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์ เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนใจในเรื่องราวของภาพยนตร์ และใช้เป็นสื่อเชื่อมโยงอารมณ์ความรู้สึกให้เกิดความลึกซึ้งในภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ มากยิ่งขึ้น รวมไปถึงช่วยทบทวนความทรงจำที่มีต่อภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ เมื่อย้อนกลับมาฟัง หรือได้ยินเพลงประกอบภาพยนตร์นั้นอีกครั้ง

ดนตรีมีความสัมพันธ์กับภาพยนตร์มาตั้งแต่ยุคสมัยหนึ่งเงียบ ดนตรีประกอบหนังที่ ดินนั้นจะต้องไม่รบกวนคนดู แต่ขณะเดียวกันดนตรีนั้นจะต้องกล่อมอารมณ์ของคนดูให้คล้อยตามอารมณ์ในหนังไปด้วย เพราะจัดเป็นปัจจัยหนึ่งที่ต้องนำมาประกอบเข้ากับภาพยนตร์ (ศิริชัย ศิริภาวะ: 2531)

การศึกษาเพลงอันเป็นผลงานศิลปะ ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ด้วยคำผ่านการร้อยเรียงโดยท่วงทำนอง และจังหวะดนตรี จัดเป็นการศึกษาในศาสตร์แห่งการประพันธ์ ซึ่งศาสตร์ที่นี้

ก็คำในภาษาอังกฤษว่า Rhetoric ซึ่งถูกเรียกได้ 2 แบบ คือ วาทศาสตร์ ที่จะให้ความหมายถึงการพูด และอีกแบบคือ วจนศาสตร์ ที่ให้ความหมายถึงการเขียน ดังที่เปลื้อง ณ นคร (2540) (อ้างใน อภิรติ ภูภิรมย์, 2543) วาทศาสตร์นั้นใช้ศึกษาการกล่าววาทะ หรือเรียกง่าย ๆ ว่าการสื่อสารด้วยคำพูด เช่น สุนทรพจน์ ในขณะที่วจนศาสตร์นั้นศึกษาการเขียน เช่น วรรณกรรม

มนุษย์จัดได้ว่าเป็นสิ่งมีชีวิตที่แตกต่างจากสิ่งมีชีวิตอื่นๆ บนโลกใบนี้ ตรงที่มนุษย์มีความสามารถในการใช้ภาษา หรือสัญลักษณ์เป็นของตนเอง เพื่อใช้ในการสื่อสาร (อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท, 2539) หลักการทางวาทวิทยาจึงมุ่งมั่นพัฒนาลักษณะเด่นข้อนี้ของมนุษยชาติ เพื่อที่จะบรรลุถึงสังคมอันเป็นประชาธิปไตย และมีเสรีภาพทางความคิดสำหรับทุกคนในขอบเขตที่ถูกต้อง วาทวิทยามีรากฐานมาจากความเชื่อที่ว่า การโน้มน้าวใจมุ่งมุ่งใจมนุษย์ควรกระทำโดยใช้เหตุผล มิใช่กำลัง นักวิชาการทางด้านวาทวิทยาจึงพยายามที่จะสร้างมาตรฐานเพื่อวิเคราะห์และประเมินค่าของสุนทรพจน์ และข้อเขียนด้วยจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาสังคมให้เจริญที่สุดที่จะทำได้

วาทวิพากษ์ เป็นการศึกษาที่เน้นผล (Effects) ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้ฟัง ไม่สนใจความเป็นอมตะของวาทะผู้พูด ในทางกลับกันที่วรรณคดีวิจารณ์เน้นความเป็นอมตะ ความงดงามของชิ้นงาน (อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท , 2547) กระบวนการของวาทวิพากษ์เกิดขึ้นเพื่อแสวงหาและประมวลข้อสรุปออกมาเป็นองค์ความรู้ และเป็นกรอบแนวคิดการทำงานเพื่อใช้วิพากษ์การสื่อสารของคนไทยในสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สิ่งที่เราจะทำการวิพากษ์ คือ สิ่งที่เป็นผลิตกรรม (artifact) ที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น เราจะไม่วิพากษ์สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น ก้อนหิน ดิน ต้นไม้ แต่จะวิพากษ์สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นใช้สัญลักษณ์ประกอบเป็นตัวบท (texts) ขึ้นมา จึงกล่าวได้ว่า "วาทวิพากษ์" มิใช่มุ่งแต่จะวิพากษ์วาทะเท่านั้น แต่อาจจะวิพากษ์สารหลากหลายชนิด อาทิ วาทะ บทบรรณาธิการ การรณรงค์ทางการเมือง การเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ ศูนย์การค้า ตึกรามบ้านช่อง จดหมาย ขบวนแห่ บทละคร บทเพลง ด้วยเหตุนี้จึงสรุปได้ว่า วาทวิพากษ์ (rhetorical criticism) นี้มีขอบข่ายกว้างขวางรวมสื่อทัศนสาร (audio visual message) ไว้ด้วย

การที่เรากล่าววาทะ เราจะวิพากษ์สิ่งที่มีมนุษย์ใช้สัญลักษณ์ในการประกอบเป็นตัวบท (texts) นั้นมีนัยแฝงที่ลึกซึ้ง เพราะสัญลักษณ์นี้เป็นได้ทั้งลายลักษณ์อักษร (verbal) และเครื่องหมายอื่นๆ ที่สื่อสารได้ ถ้าเรามองตัวบทในแง่นี้ วาทวิพากษ์จะสามารถวิเคราะห์ประเมินทุกอย่างที่ให้ความหมายได้ อาทิ การแต่งกาย ของที่ระลึก ขบวนแห่ ตึกรามบ้านช่อง บทละคร บทเพลง บทภาพยนตร์ มีคำถามว่าเราจะวิเคราะห์วาทศิลป์ในฐานะ "ผลผลิต" หรือ "กระบวนการ"

ถ้าเรานิยาม rhetoric ว่าเป็นการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายกันและกันเพื่อโน้มน้าวใจเพื่อ
ก่อให้เกิดความร่วมมือเช่นนี้ rhetoric จะหมายถึง กระบวนการที่โน้มน้าวใจกัน และหมายถึง
ผลผลิตของกระบวนการทั้งสอง

ตามธรรมเนียมประเพณีนิยมแล้ว เราคิดถึงการวิพากษ์ในแง่เป็นผลผลิตของการ
สร้างสรรค์ของมนุษย์ เราอาจคุ้นเคยกับการมองการวิพากษ์ในแง่มุมมองที่เกี่ยวกับภาพวาด นิยาย
และวาทะ แต่หากมองในมุมที่กว้างขึ้นแล้ว ในอดีตที่ผ่านมาคำว่า วาทศิลป์วิจารณ์ (rhetorical
criticism) และวาทวิพากษ์ (speech criticism) เป็นคำที่มีความหมายอย่างเดียวกันเมื่อการใช้
เสียงที่ต้องฟังกันสดๆ เป็นวิธีการที่จะขอความร่วมมือจากมวลชนในสาธารณะได้อย่างเดียว แต่
เทคโนโลยีการด้านพิมพ์ได้ยุติข้อจำกัดนั้น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงสถานการณ์
มากยิ่งขึ้น เครือข่ายของข้อมูลการสื่อสารทั่วโลกผนวกกับระบบการสื่อสารที่ใช้คอมพิวเตอร์ ทำให้
สถานการณ์สลับซับซ้อนในการสื่อสารมากขึ้น

เราได้เห็นแล้วว่าผลผลิตของวาทศิลป์มีเป็นจำนวนมาก งานของการวิเคราะห์
วิพากษ์เชิงวาทศิลป์ คือ การหาผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมแก่การวิพากษ์ แต่เรื่องผลผลิต (product) ก็เป็น
เรื่องที่ต้องใคร่ครวญให้ดี ต้องตั้งคำถามว่า วาทะเริ่มต้นที่ไหน และจบลงที่ไหน ความสำคัญของ
บริบท หรือสภาพแวดล้อมต่างๆ มีผลต่อปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างไร จากสภาพแวดล้อมทางสังคม
และกายภาพทำให้เราเริ่มรู้ถึงความสำคัญของบริบททันที นักวิพากษ์อาจจะพบว่าตัวเองสนใจการ
วิพากษ์วาทะ ในฐานะที่เป็นวาทะ (คูโหวาร ลีลา ฯลฯ) น้อยกว่าที่สนใจจะวิพากษ์วัฒนธรรม และอวัจน
ภาษาที่แฝงเร้นในวาทะและก่อให้เกิดชนบประเพณีหลายอย่างทางสังคม (Haiman, 1967; Scott
and Smith, 1969; Burgess, 1969 อ้างใน อรรถวณ ปิลันธน์โหวาท , 2547) ประเด็นที่ต้องการเน้น
ในที่นี้ คือ เราสามารถย้ายจุดเน้นจาก ผลผลิต (product) เป็น กระบวนการ (process) ซึ่งทำให้ผล
ผลิตนั้นเกิดมาก็สามารถทำได้เช่นกัน

กรอบวาทวิพากษ์ในยุคปัจจุบัน เป็นยุคที่กรอบวาทวิพากษ์ในสหรัฐอเมริกาได้รับ
อิทธิพลจากพวกที่ศึกษาด้านการตีความ (interpretive) วัฒนธรรมศึกษา (cultural studies) และ
การรื้อสร้าง (deconstruction) จากนักคิดชาวยุโรปนี่เป็นความเห็นที่แสดงออกมาโดยเหล่า
นักวิชาการสหรัฐ (Rosteck, 1995 อ้างใน อรรถวณ ปิลันธน์โหวาท , 2547) ถ้าจะเรียกชื่อให้
เหมาะสม ควรเป็นยุควัฒนธรรมศึกษาผนวกการรื้อสร้าง คือ ยุคนี้เป็นยุคที่วาทวิพากษ์สะท้อนว่า
วัฒนธรรมถูกสร้างอย่างไร ผ่านการต่อสู้ของอุดมการณ์จำนวนหลากหลาย วัฒนธรรมมีสอง
ความหมาย ในความหมายแรก วัฒนธรรมหมายถึง แนวคิดทั่วไปที่สังคมหรือกลุ่มใช้เป็นแนวทาง

ในการเข้าใจประสบการณ์ของตน ในความหมายที่สอง วัฒนธรรมหมายถึงวิถีปฏิบัติของกลุ่ม สิ่ง
นักวาทวิพากษ์สนใจ เช่น วัฒนธรรมสะท้อนผ่านทางกิจกรรมที่โน้มน้าวใจ (rhetoric act) อย่างไร
โดยผ่านแนวคิด วิธีปฏิบัติ อุดมการณ์ของกลุ่ม ฯลฯ ยุคนี้อาจผนวกลักษณะของการรื้อสร้างเข้าไป
ด้วย (Sillars, 1991) เพราะการวิพากษ์ของพวกเขา “รื้อ” หรือ “แยกแยะ” ความหมายที่แฝงเร้นอยู่
ในกิจกรรมเหล่านี้ นักวิพากษ์ตามแนวนี้จะไม่มองว่าสาร (messages) หรือตัวบทสะท้อนสถานะ
ตามธรรมชาติอย่างไร (ไม่ใช่รู้เพราะตามธรรมชาติมาสัมผัสประสาทรับรู้ทั้งห้า) นักวิพากษ์ตาม
แนวรื้อสร้างมองว่าการวิพากษ์ คือ การตีความหมายที่แฝงอยู่ในสัญลักษณ์ที่ใช้ และจะตีความ
อย่างไร ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมหนึ่งๆ กลุ่ม “รื้อสร้าง” จะถือว่าผู้ประพันธ์หรือเจ้าของกิจกรรมที่โน้มน
นำวจิณนั้นไม่สำคัญเท่าผู้รับสารและนักวิพากษ์ วาทวิพากษ์ในกลุ่มนี้จะรวมการวิพากษ์แนวเรื่อง
เล่าหรือการเล่าเรื่อง (narrative criticism) ไว้ด้วย

เพลงจัดเป็นวัฒนธรรมอีกประเภทที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นสื่อสารที่สื่อถึงกันด้วยการ
ขับร้องบรรเลง รับฟังได้ด้วยหู มีเป้าหมายเพื่อโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังจดจำได้ และเกิดความชื่นชอบ
จึงอยู่ในขอบเขตของวาทศาสตร์ และสมควรที่จะสามารถศึกษา และวิเคราะห์ได้ด้วยแนวคิด
ทฤษฎีทางวาทศาสตร์ โดยในที่นี้จะศึกษาในลักษณะของวาทวิพากษ์แนวเรื่องเล่า อันเป็นลักษณะ
เชิงคุณภาพของการสื่อสารที่ก่อให้เกิดความประทับใจ และการจดจำในเพลงประกอบภาพยนตร์

สำหรับเพลงประกอบภาพยนตร์ในประเทศไทยนั้น กล่าวได้ว่าเป็นส่วนประกอบอีก
ส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ของภาพยนตร์ เนื่องจากว่าได้มีองค์กร
หลายองค์กรจัดการมอบรางวัลประจำปีให้กับเพลงประกอบภาพยนตร์ในทุก ๆ ปี ซึ่งรางวัลที่กล่าว
ได้ว่าเป็นรางวัลอันทรงเกียรติและทรงคุณค่าสำหรับผู้สร้างภาพยนตร์และผู้สร้างสรรคบทเพลง
รวมทั้งเป็นรางวัลที่มีการมอบรางวัลอย่างต่อเนื่อง ก็คือ รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ (รางวัลสุพรรณหงส์) สาขา
รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยมที่จัดโดยสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ

สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา และนำเสนอผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
วาทวิพากษ์แนวเรื่องเล่า (Narrative Criticism) โดยการตีความหมายที่แฝงอยู่ในสัญลักษณ์ที่ใช้
ในวัฒนธรรมของเพลงประกอบภาพยนตร์ไทย อีกทั้งผลงานด้านวาทวิพากษ์ของไทยยังมีน้อยมาก
ดังนั้นผลงานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นอีกหนึ่งชิ้นงานที่จะช่วยสร้างสรรคงานด้านวาทวิพากษ์ของไทยให้
เพิ่มขึ้น เพื่อแสวงหา และประมวลข้อสรุปออกมาเป็นองค์ความรู้ และเป็นกรอบแนวคิดในงานวาท
วิพากษ์การสื่อสารของวัฒนธรรมไทยอีกทางหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการนำเสนอเรื่องเล่าของเพลงประกอบภาพยนตร์ไทย
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ที่สัมพันธ์กับการเล่าเรื่องในเพลงประกอบภาพยนตร์ไทย

ปัญหาคำถามวิจัย

1. เพลงประกอบภาพยนตร์ไทยมีวิธีการนำเสนอเรื่องเล่าอย่างไร
2. องค์ประกอบใดที่มีความสัมพันธ์กับการเล่าเรื่องในเพลงประกอบภาพยนตร์ไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะเพลงประกอบภาพยนตร์ที่ฉายในโรงภาพยนตร์ ที่ได้รับรางวัลเพลงนำยอดเยี่ยมประจำปีของรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ (รางวัลสุพรรณหงส์) ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่เข้าฉายในโรงภาพยนตร์ระหว่างปี พ.ศ. 2534-2549
2. จำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะบทเพลง และองค์ประกอบอื่นๆ ที่รับรู้ได้ด้วยสายตา อันได้แก่ คำร้อง ทำนอง จังหวะ และน้ำเสียงของนักร้อง ไม่รวมถึงตัวของศิลปินนักร้อง การส่งเสริมการขาย และสื่ออื่นๆ ที่ปรากฏ เช่น มิวสิควีดีโอ คอนเสิร์ตต่างๆ ปัจจัยหรือเหตุการณ์แวดล้อมอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละปี เป็นต้น
3. ศึกษาองค์ประกอบต่างๆ กับการใช้เพลงประกอบเรื่องราวในภาพยนตร์ เรื่องนั้น ซึ่งรวมถึง ภาพต่างๆ ที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์ และช่วงจังหวะที่ใช้เพลงระหว่างการดำเนินเรื่องของภาพยนตร์ เพื่อศึกษาวาทวิพากษ์ในการเล่าเรื่องของเพลงในภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ
4. งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจะมุ่งวิเคราะห์ในส่วนเนื้อหาของเนื้อหาระหว่าง ซึ่งจะไม่วิเคราะห์ในส่วนของผู้ฟัง (Audience) โดยการวิเคราะห์จากมุมมองของผู้วิจัยที่อ้างอิงแนวคิดทฤษฎีวาทวิพากษ์แนวเรื่องเล่า (Narrative Criticism) เป็นแนวคิดหลักในการวิเคราะห์

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

วาทวิพากษ์แนวเรื่องเล่า (Narrative Criticism) หมายถึง การพรรณนา ตีความ และประเมินสารชิ้นหนึ่งๆ ด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1.) การวิเคราะห์องค์ประกอบของการเล่าเรื่อง (Analysis of substance of the narrative) 2.) การวิเคราะห์รูปแบบของการเล่าเรื่อง (Analysis of the form of the narrative) และ 3.) การประเมิน (Evaluation of the narrative) (อรวรรณ, 2539)

วาทศาสตร์ (Rhetoric /Speech Communication) หมายถึง สาขาวิชาที่มุ่งจะศึกษา และวิจัยโดยตรงเกี่ยวกับพฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์ด้วยการพูดทุกประเภทและทุกระดับ โดยเน้นกระบวนการหรือผลของกระบวนการอันเป็นปฏิสัมพันธ์ของสัญลักษณ์ที่ใช้พูด (Spoken Symbolic Interaction) ซึ่งประกอบด้วยภาษา และท่วงท่าลีลาต่างๆ ทั้งที่เป็นถ้อยคำ (Verbal) และไม่เป็นถ้อยคำ (Nonverbal) ควบคู่กันไปในเวลาเดียวกัน วิชาการในแขนงนี้เป็นส่วนหนึ่งของสาขานิเทศศาสตร์ (Communication Arts) ซึ่งสามารถจะศึกษาได้ทั้งในลักษณะที่เป็นศาสตร์ (Science) และเป็นศิลป์ (Arts) ในตัวของมันเอง ดังนั้น นักวิชาการบางท่านจึงเรียกวาทนี้ว่า “วาทศาสตร์” หรือ “วาทศิลป์” หรือ “วาทนิเทศ” (จำนง วิบูลย์ศรี, 2538)

เพลงประกอบภาพยนตร์ไทย หมายถึง เพลงไทยที่นำคำร้อง ทำนอง และจังหวะ มาประพันธ์ ร้อยเรียงกันทางลักษณะทางดนตรี เพื่อให้ประกอบการชมภาพยนตร์ไทย ซึ่งในงานวิจัยนี้จะมุ่งเน้นเพลงที่เป็นเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม (Best Original Song) คือ เพลงประกอบภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ (รางวัลสุพรรณหงส์) ในสาขาเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยมในแต่ละปี ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่เข้าฉายในโรงภาพยนตร์ระหว่างปี 2534-2549

ภาพยนตร์ไทย (Thai Movie) หมายถึง ภาพยนตร์ที่อำนวยการสร้างโดยคนไทย บุคลากรในกองถ่ายภาพยนตร์เป็นคนไทย หรือผู้แสดงเป็นคนไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าฉายในโรงภาพยนตร์ในประเทศไทย และมีการให้เสียงภาษาไทย มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินของคนไทย โดยการถ่ายทำอาจถ่ายทำในประเทศหรือต่างประเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สร้างผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับงานด้านวาทวิพากษ์แนวเรื่องเล่าเกี่ยวกับเพลง
2. รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และองค์ความรู้ต่างๆ ที่จะนำมาทำการวิพากษ์เพลง
3. ศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ของเพลงประกอบภาพยนตร์กับเนื้อเรื่องในภาพยนตร์
4. ให้ทราบถึงโครงสร้าง และรูปแบบการสร้างสรรคเพลงประกอบภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลเพลงนำยอดเยี่ยมของรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ (รางวัลสุพรรณหงส์)